Bankgirot som clearinghus

- en centralpunkt i svensk betalningsinfrastruktur

Information om Bankgirot

2022-10-25

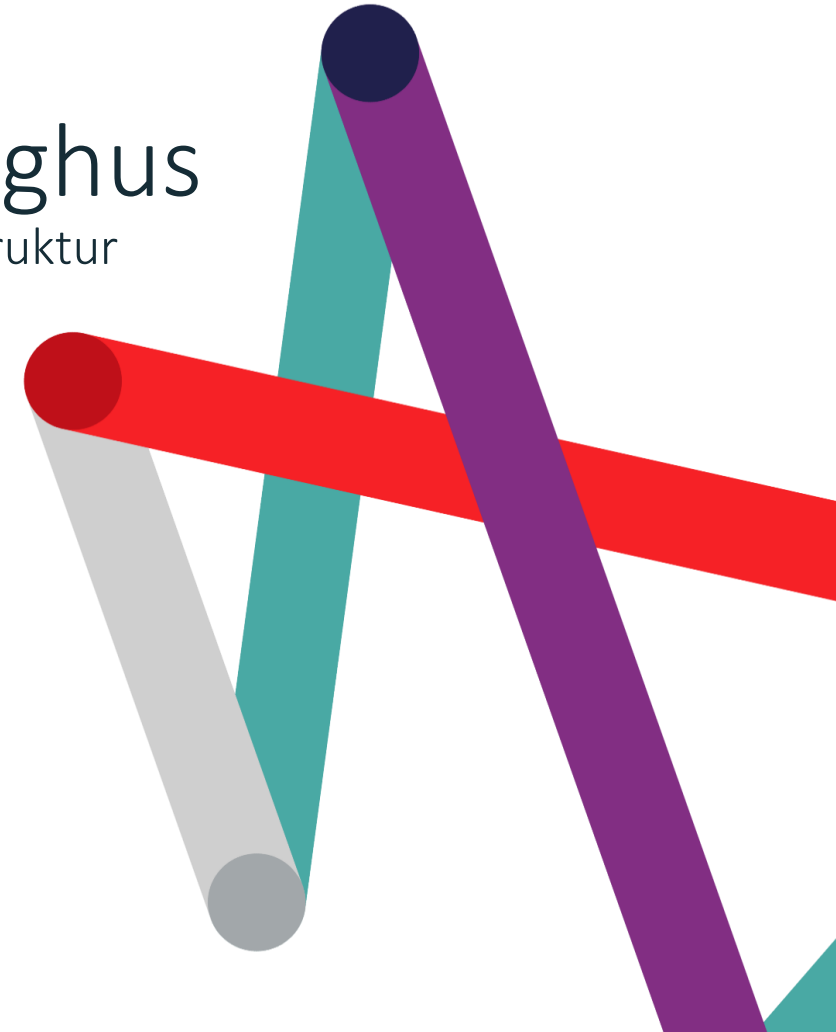

bankgirot

60 år av digitalisering - milstolpar

1959

Effektivisering är målet när Bankgirot grundas.

1970

Autogiro förenklar privatpersoners betalningar.

1990

Bankgirots e-fakturatjänst underlättar för företagen.

2003

PKI Services blir grund för en svensk e-identifiering.

2012

Nytt realtidssystem, BiR, gör Swish möjligt.

2022

Bankgirot fortsätter att garantera och digitalisera.

Informationsklass: Känslig

Bankgirot är en clearingorganisation

- Finansinspektionen har beviljat Bankgirot tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt **lag (2007:528) om värdepappersmarknaden.**

- Verksamhet som faller under Bankgirots ”huvudtillstånd” är:
  - *Bankgirots Clearing- och Avvecklingstjänst*
  - *BiR Avvecklingstjänst*.
- Avvecklingstjänsterna är ”godkända och anmälda avvecklingssystem” enligt **lag (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden** (svensk implementeringen av Finality-direktivet). Därför har tjänsterna anmälts till den europeiska tillsynsmyndigheten ESMA.

Informationsklass: Känslig

Som clearingorganisation får Bankgirot …

- … bedriva **clearingverksamhet**, enligt lag (2007:528) om värdepappersmarknaden
  - *Bankgirots Clearing- och Avvecklingstjänst*
  - *BiR Avvecklingstjänst*
- … i den tillståndspliktiga verksamheten ingår också **betalningssystemen**
  - *Bankgirosystemet*
  - *BiR*
  - samt stöd för *andra betalningssystem och betalningstjänster*
- Bankgirot har även **sidoverksamhetstillstånd** för
  - *Elektronisk identifiering* (PKI Services)
  - *E-faktura*.

Informationsklass: Känslig

Varje dag på Bankgirot

255 000
E-fakturatransaktioner behandlas

76 miljarder
kronor förmedlas

2 000 000
Realtidsbetalningar genomförs

8 600 000
Betalningar behandlas

820
Kundärenden hanteras

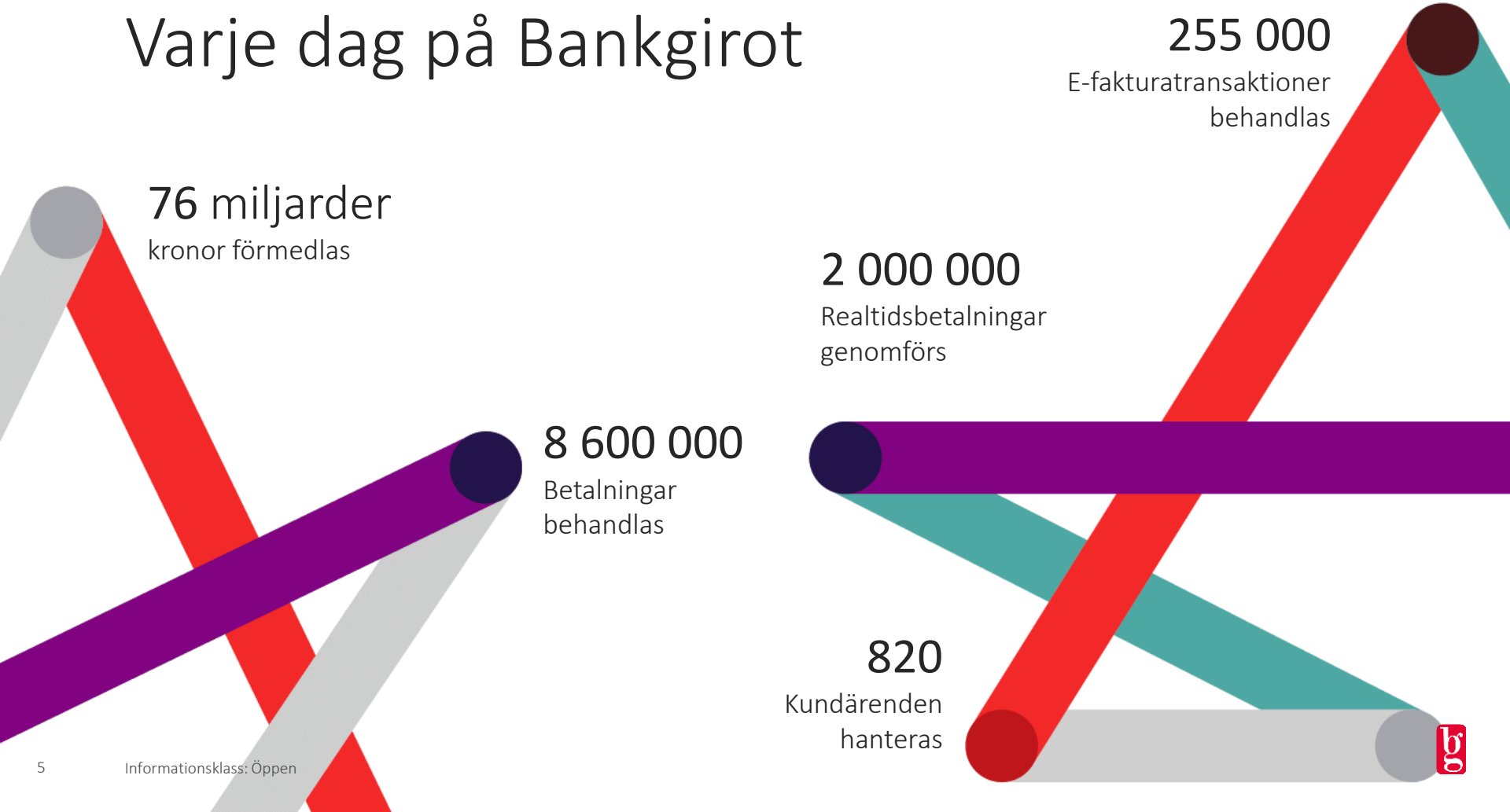

Informationsklass: Öppen

Betalningar - från alla - till alla

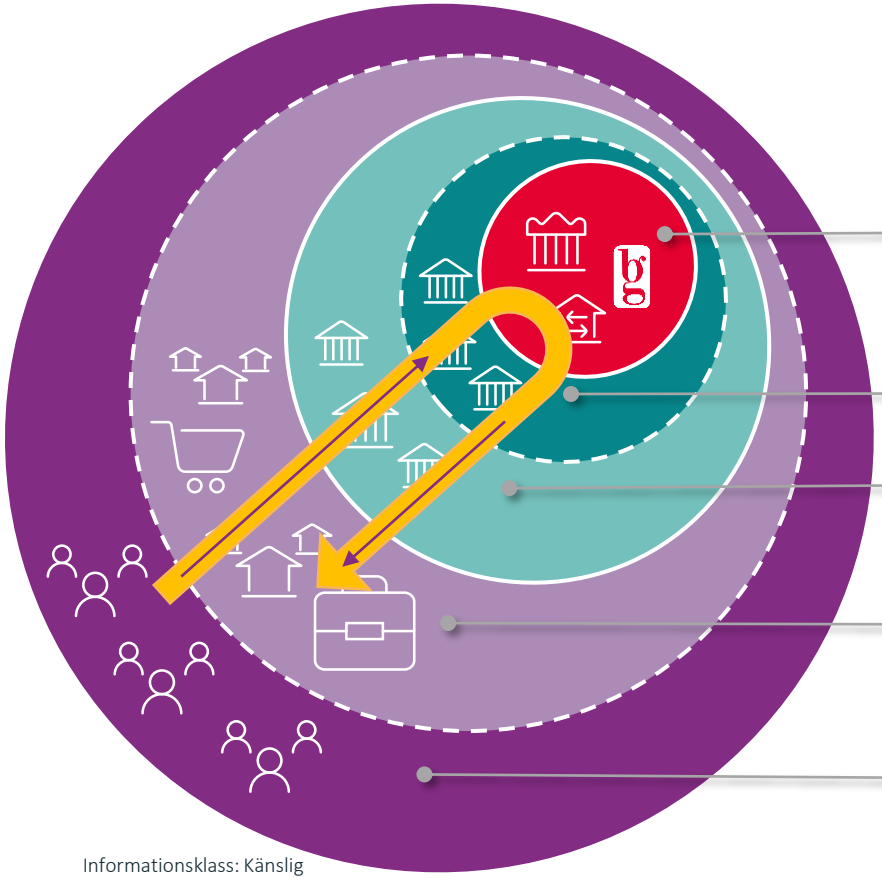

Det centrala betalningssystemets kärna:
Riksbanken, Bankgirot, Euroclear, mfl.

26 banker som direkta deltagare,
med konto i RIX.

68 institut som indirekta deltagare.

kommuner, regioner,
statliga myndigheter,
organisationer,
företag.

10 miljoner privatpersoner/medborgare.

Informationsklass: Känslig

Bankgirot möjliggör effektiva betalningar 2023

Betalningar mellan banker nyttjar Bankgirots funktion för clearing och avveckling

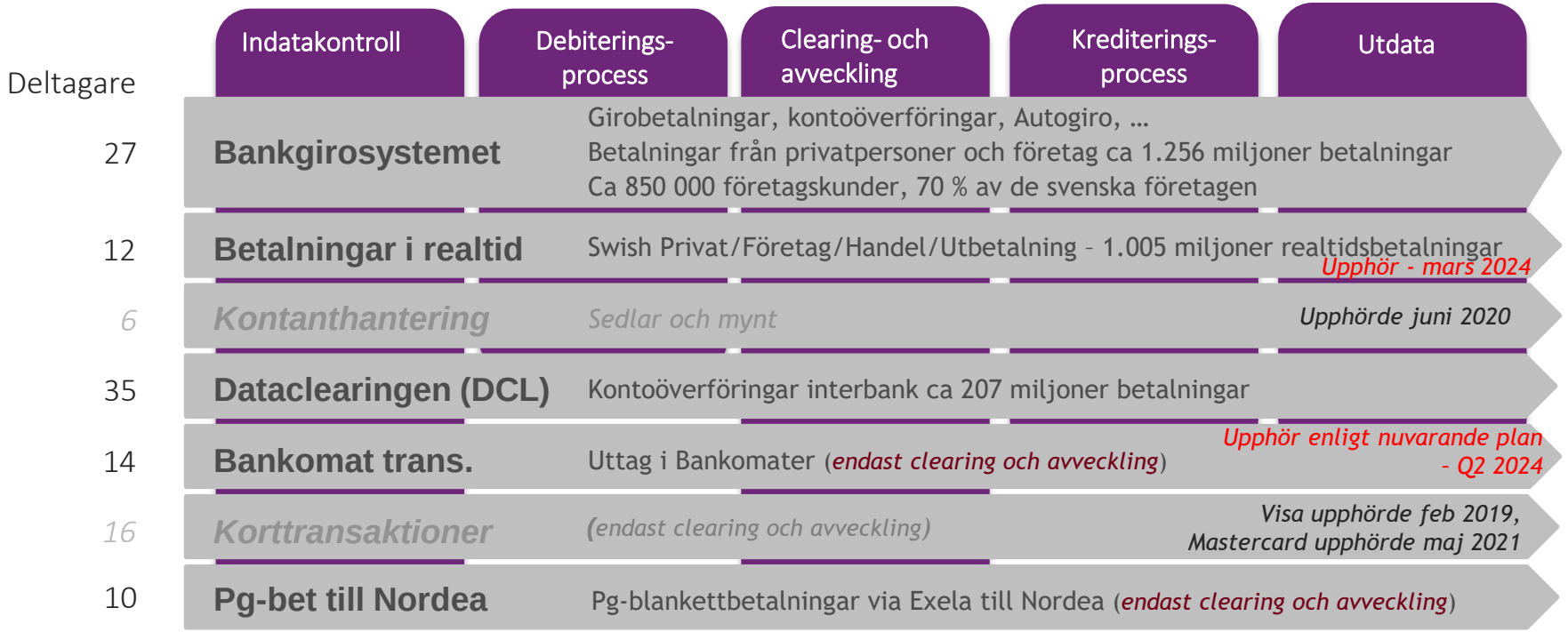

Uppdaterad: 2023-10-25

Informationsklass: Känslig

Bankgirot möjliggör effektiva betalningar 2023

Betalningar mellan banker nyttjar Bankgirots funktion för clearing och avveckling

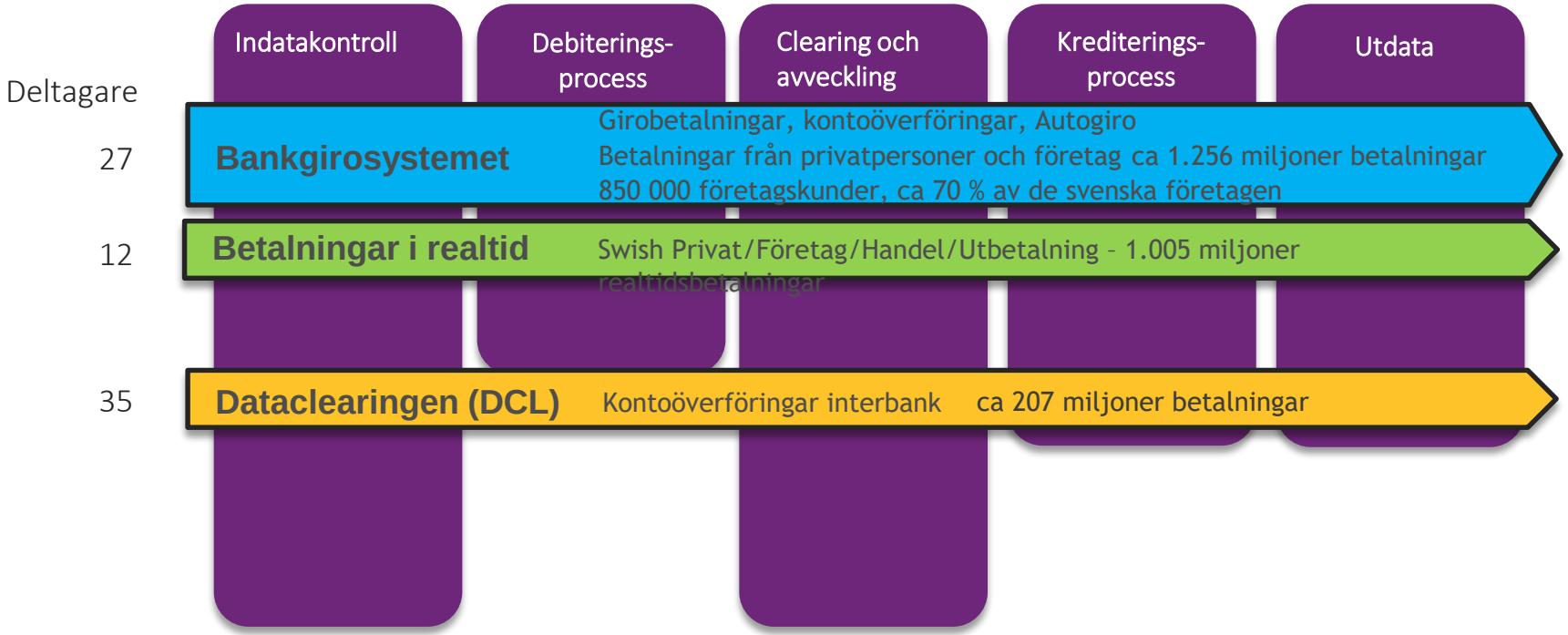

Uppdaterad: 2022-06-13

Informationsklass: Känslig

Antal betalningar och andel 2023 (utfall)

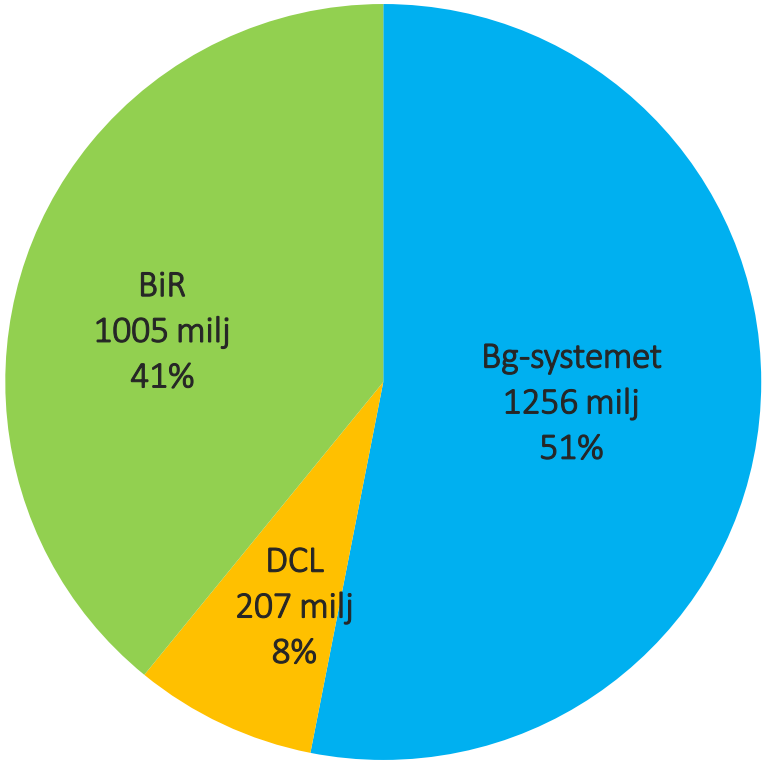

Genomsnittligt belopp, 2023:

Bg-systemet	12.591 kr
DCL	25617 kr
BiR	499 kr

Beloppsandelar 2023

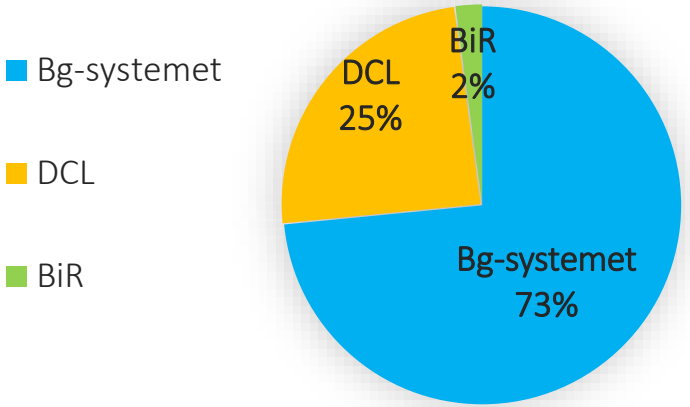

Informationsklass: Känslig

Regelverk och avtal i samverkan

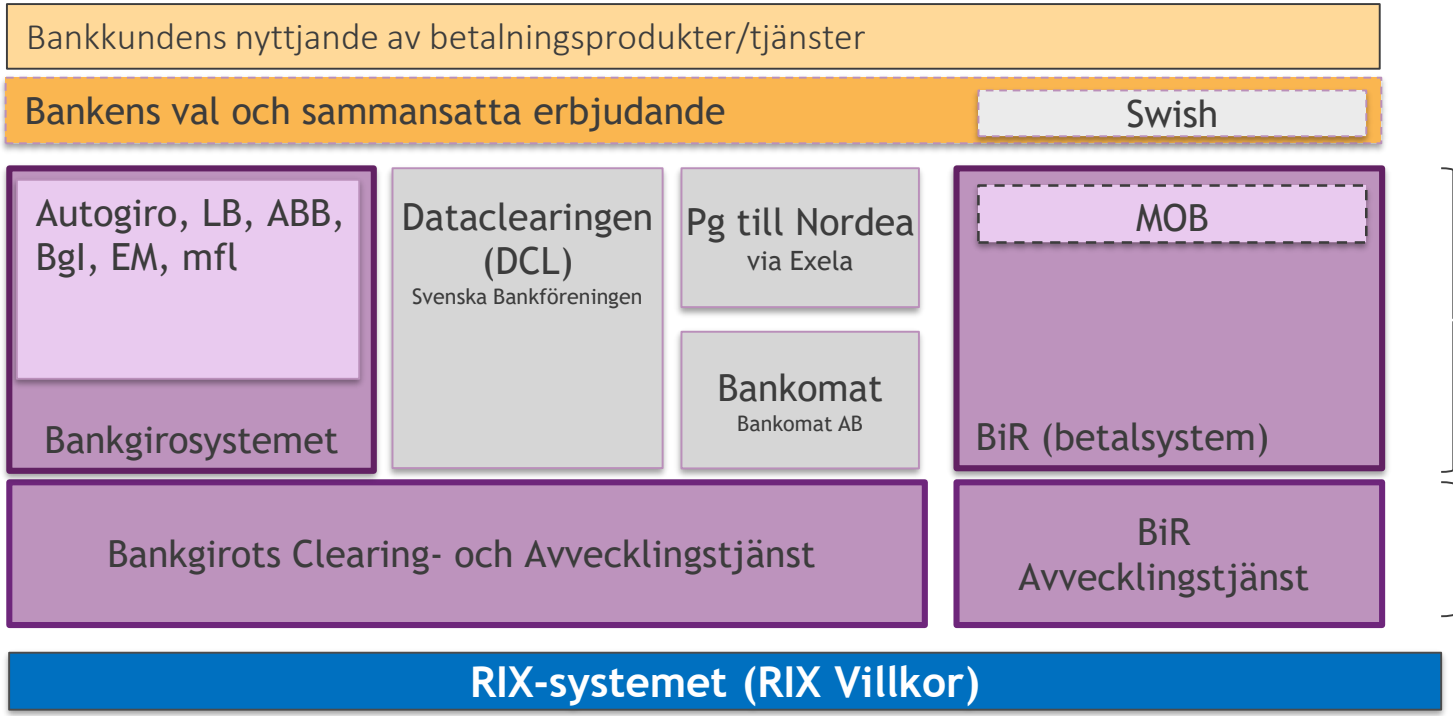

Informationsklass: Känslig

Realtids-avveckling

bankgirot

Informationsklass: Känslig

Betalningar i Realtid

Designat av Bankgirot

Utvecklat av Bankgirot

Levererat av Bankgirot

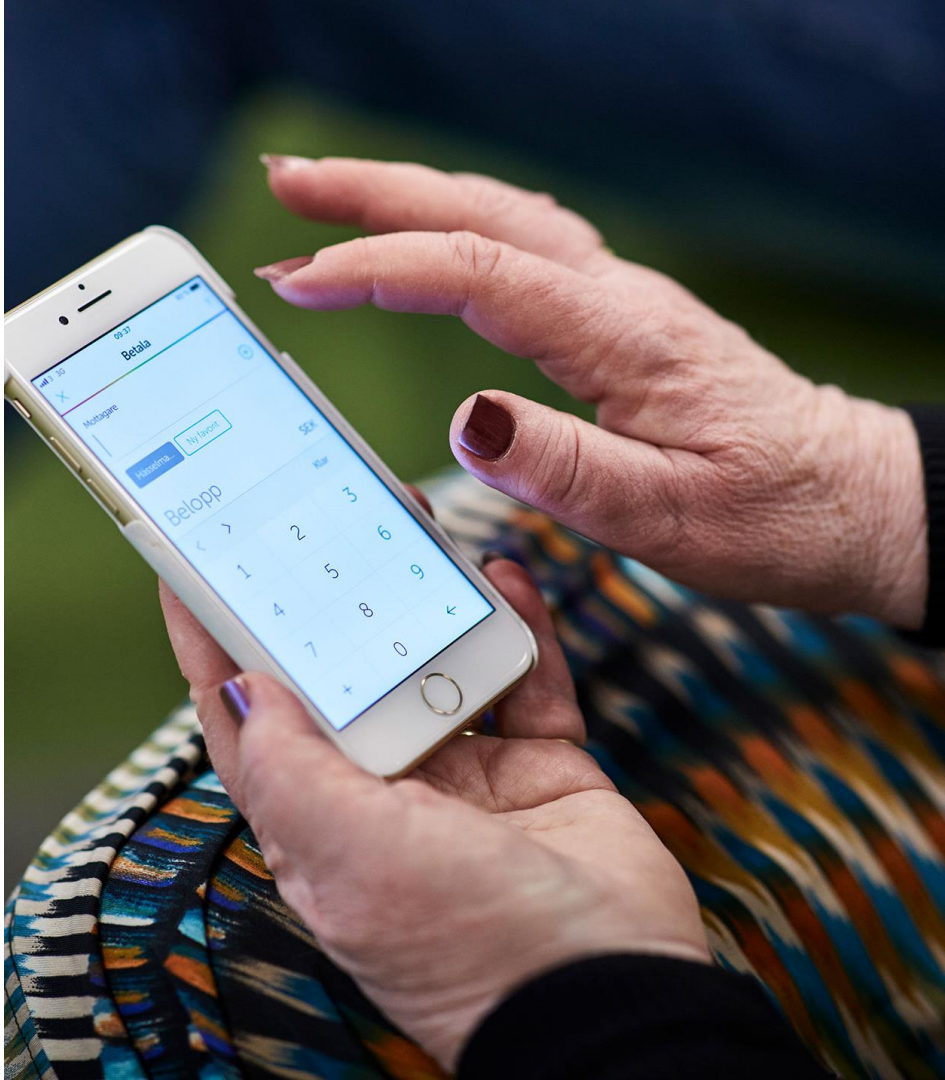

Informationsklass: Känslig

Betalningar i Realtid (BiR)

- Tillgänglighet - 24/7/365
- Betalning avvecklas omedelbart och styckvis, 1-2 sekunder
- Avveckling i rätt ordning –
  Ingen kreditrisk för deltagare i tjänsten
- Öppet betalsystem
- Tydliga och likalydande deltagarkrav
- 12 deltagande banker
- BiR stödjer Swish (Privat, Företag, Handel och Utbetalningar)
- Baserat på internationella standards och format
  (ISO 20022 och SWIFT FIN)

Informationsklass: Känslig

Betalningsprocessen i BiR

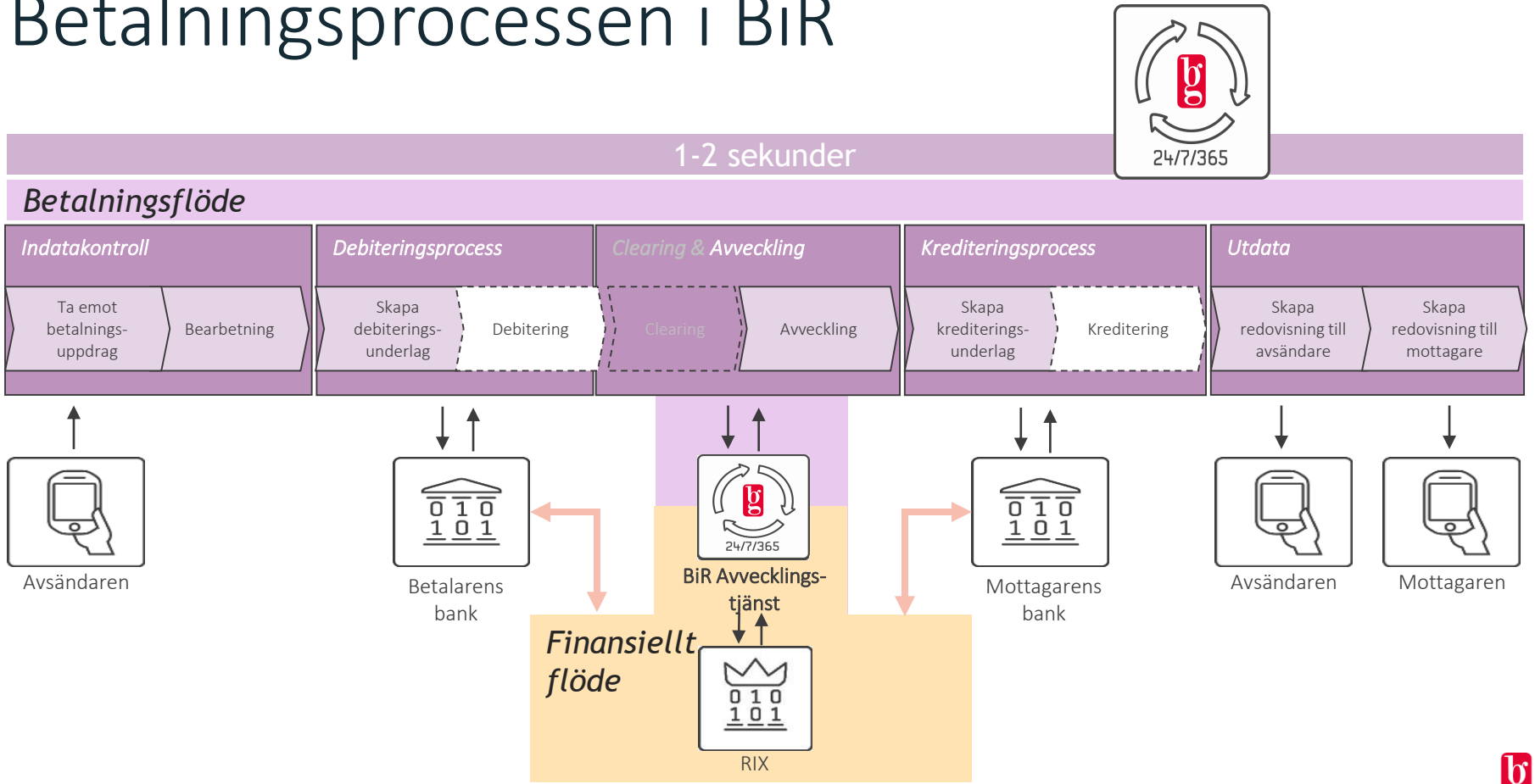

Informationsklass: Känslig

Swish-betalning – Betalningsflödet i BiR

Icke fördebiterad betalning från Auktoriserat system

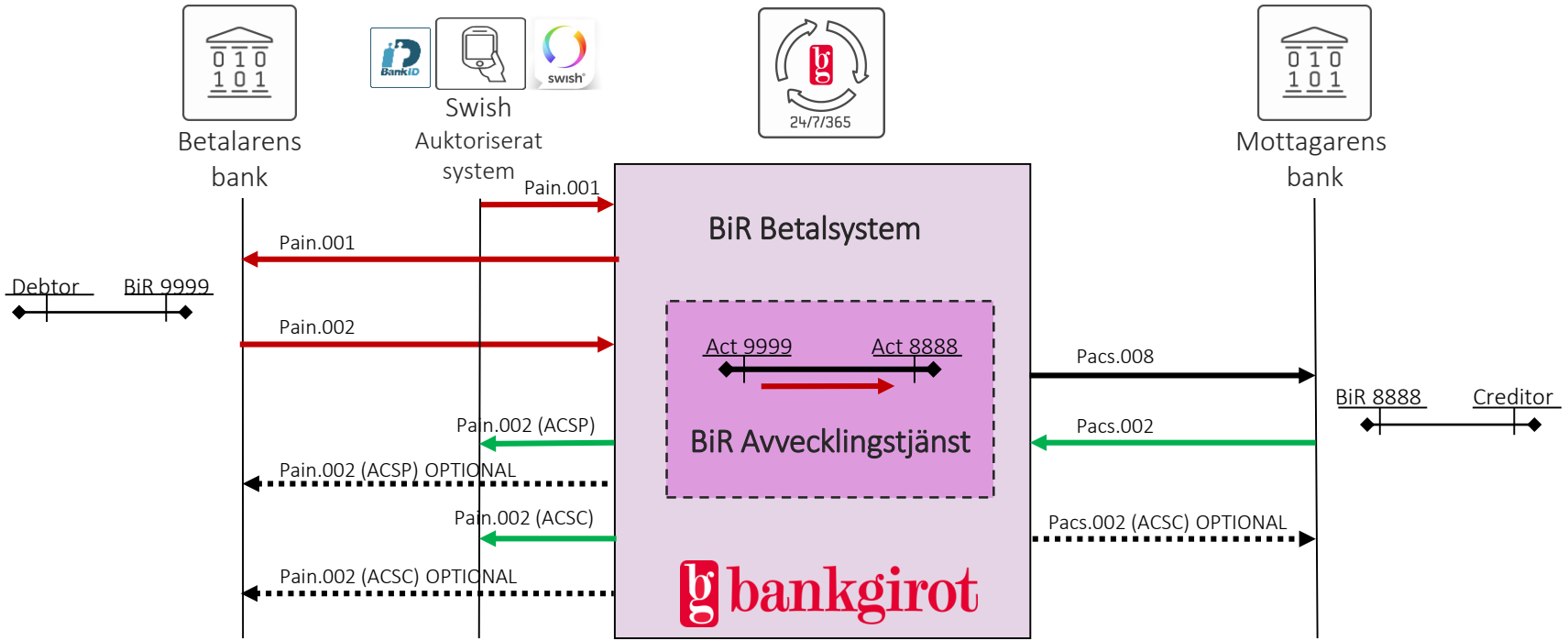

Informationsklass: Känslig

Riksbankens beslut och riktlinjer

OBS! From okt 2018 gäller ny max-gräns: 10 miljarder kr

OBS! Bankgirots ansvar att skicka prognos till Riksbanken

BESLUT

Mot ovanstående bakgrund beslutas att

- Bankgirocentralen BGC AB får ha en Extra Identitet i RIX,
- för det Huvudkonto som är kopplat till denna Extra Identitet ska gälla särskilda villkor,
- dessa särskilda villkor innebär att
  - automatisk överföring av saldot på Huvudkontot inte ska göras vid dagens slut,
  - saldot på Huvudkontot får över natten vara högst en miljard kronor (SEK 1 000 000 000),
  - för medel innestående på Huvudkontot över natten erhålls eller betalas ränta som är beräknad enligt vid var tid gällande räntevillkor för Inlåning under de Stående Faciliteterna,
  - Bankgirocentralen BGC AB ska kvartalsvis redovisa prognoser över det förväntade utnyttjandet av Huvudkontot såväl under dagen som över natten,
  - Huvudkontot får användas för medel som sammanhänger med mobilbetalningstjänsten Swish och
  - om Huvudkontot ska användas för andra tjänster/produkter kräver detta Riksbankens godkännande.

OBS! Hittills har Riksbanken godkänt: Swish Privat, Swish Företag, Swish Handel, Swish Utbetalningar

Stockholm den 6 september 2012

Sophie Degenne

Chef för avdelningen för kapitalförvaltning

BiR – Ett öppet betalsystem

Deltagare i BiR Betalsystem

- Danske Bank
- Nordea
- SEB
- Handelsbanken
- Swedbank
- Länsförsäkringar Bank
- Skandiabanken
- Sparbanken Syd
- Ålandsbanken
- ICA Banken
- Marginalen Bank
- Svea Bank
- …

- Alla banker och finansiella institut som önskar delta och som uppfyller deltagarkraven har möjlighet att vara en del av realtidsbetalningar.
- 2 regelverk styr deltagarna:
  - Regelverk för BiR betalsystem
  - Regelverk för BiR Avvecklingstjänst.

Informationsklass: Känslig

BiR Avvecklingstjänst

Avvecklingsdeltagare:

- Danske Bank
- Nordea
- SEB
- Handelsbanken
- Swedbank
- Länsförsäkringar Bank
- Skandiabanken
- Sparbanken Syd
- Ålandsbanken
- Marginalen Bank
- Svea Bank
- …

Indirekt deltagare:

- ICA Banken

Avvecklingsombudet
tillhandhåller likviditet till den
Indirekta deltagaren

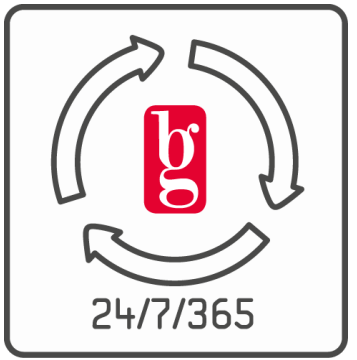

Uppdaterad: 2021-09-10

Informationsklass: Känslig

Var finns pengarna vid realtidsbetalningar?

- Riksbanken beslutade 6 sep 2012 att tilldela Bankgirot en Extra Identitet och ett **klientmedelskonto*** med särskilda villkor i Riksbanken (RIX-systemet)
- Deltagande banker avsätter likviditet på Bankgirots **klientmedelskonto** i form av centralbankspengar
- Den avsatta likviditeten på **klientmedelskontot** är en garanti för finalitet av varje enskild realtidsbetalning.

Pengar, Värde

- Varje deltagande bank har ett eget **avvecklingskonto i BiR Avvecklingstjänst**, för bokföring av varje enskild realtidsbetalning
- Bankens **avvecklingskonto** är tillgänglighet 24/7/365.

Bokföring, Betalnings-information

bankgirot

*) *Klientmedelskonto enligt Lag (1944:181) om redovisningsmedel*

Informationsklass: Känslig

Kontostruktur - dagperiod

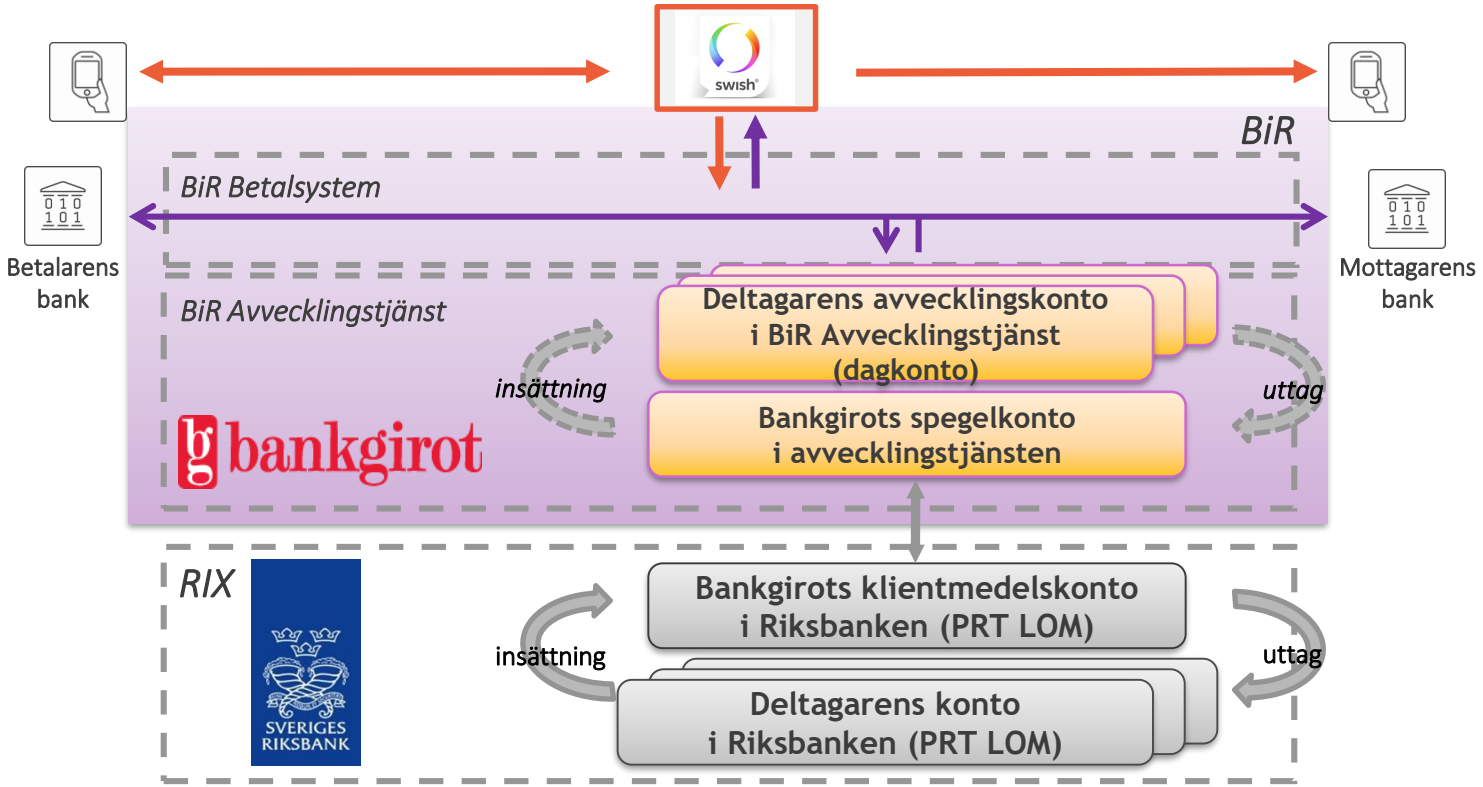

Informationsklass: Känslig

Kontostruktur - nattperiod

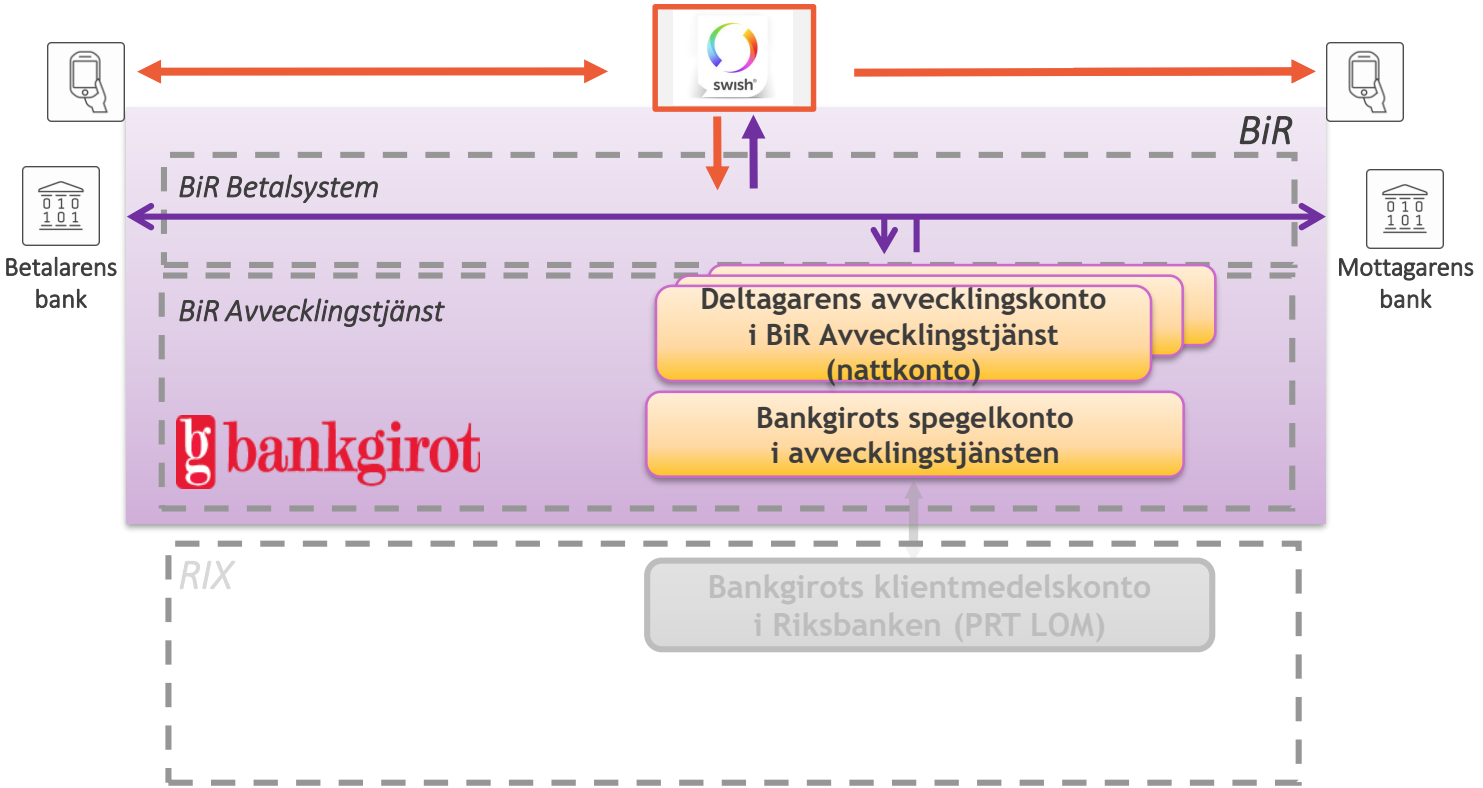

Informationsklass: Känslig

Tidscykeln - mellan dag- och nattperiod

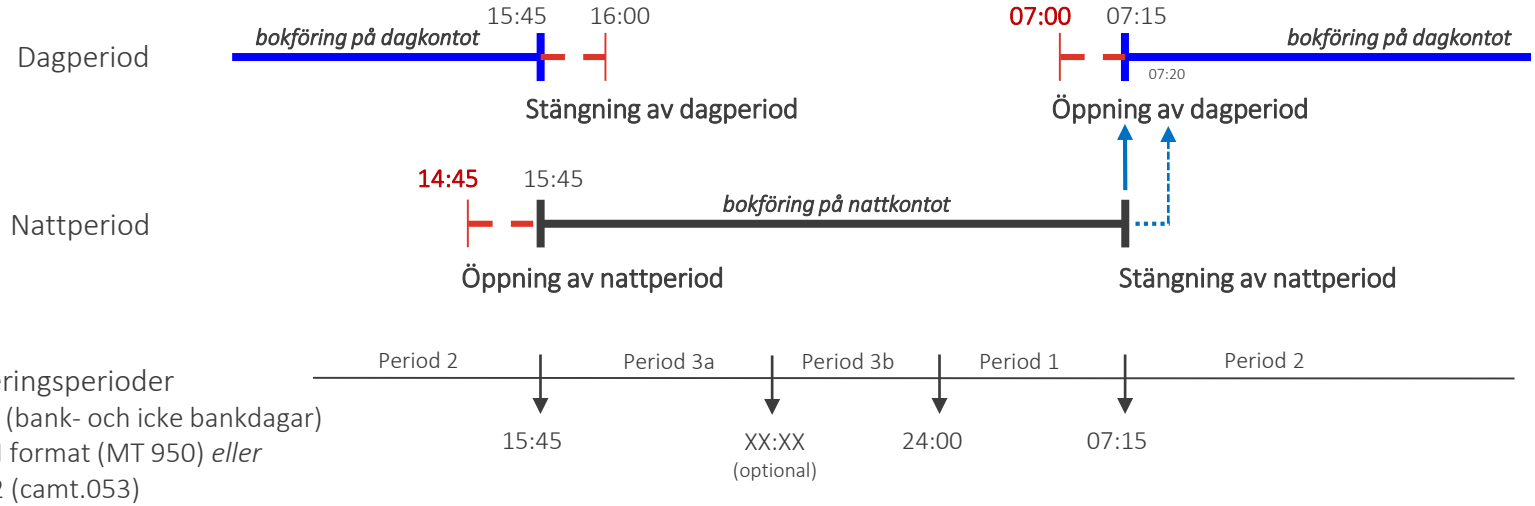

- Automatiserade finansiella transaktioner genomförs morgon och eftermiddag, under bankdagar när RIX är öppet
- Manuella finansiella transaktioner möjliga när RIX är öppet.

Informationsklass: Känslig

Effektiv användning av likviditeten

- Inför helgen avsatte BiR-bankerna tillsammans på Bankgirots klientmedelskonto i RIX totalt:

  107 000 000 SEK

- Under helgen (fredagen kl. 15:45 – måndagen kl. 07:15), Swishades det för ett totalt belopp på:

  1 705 509 930 SEK

- Betalningar gjorda till ett värde mer än 15 gånger så mycket som den avsatta likviditeten.

Informationsklass: Känslig

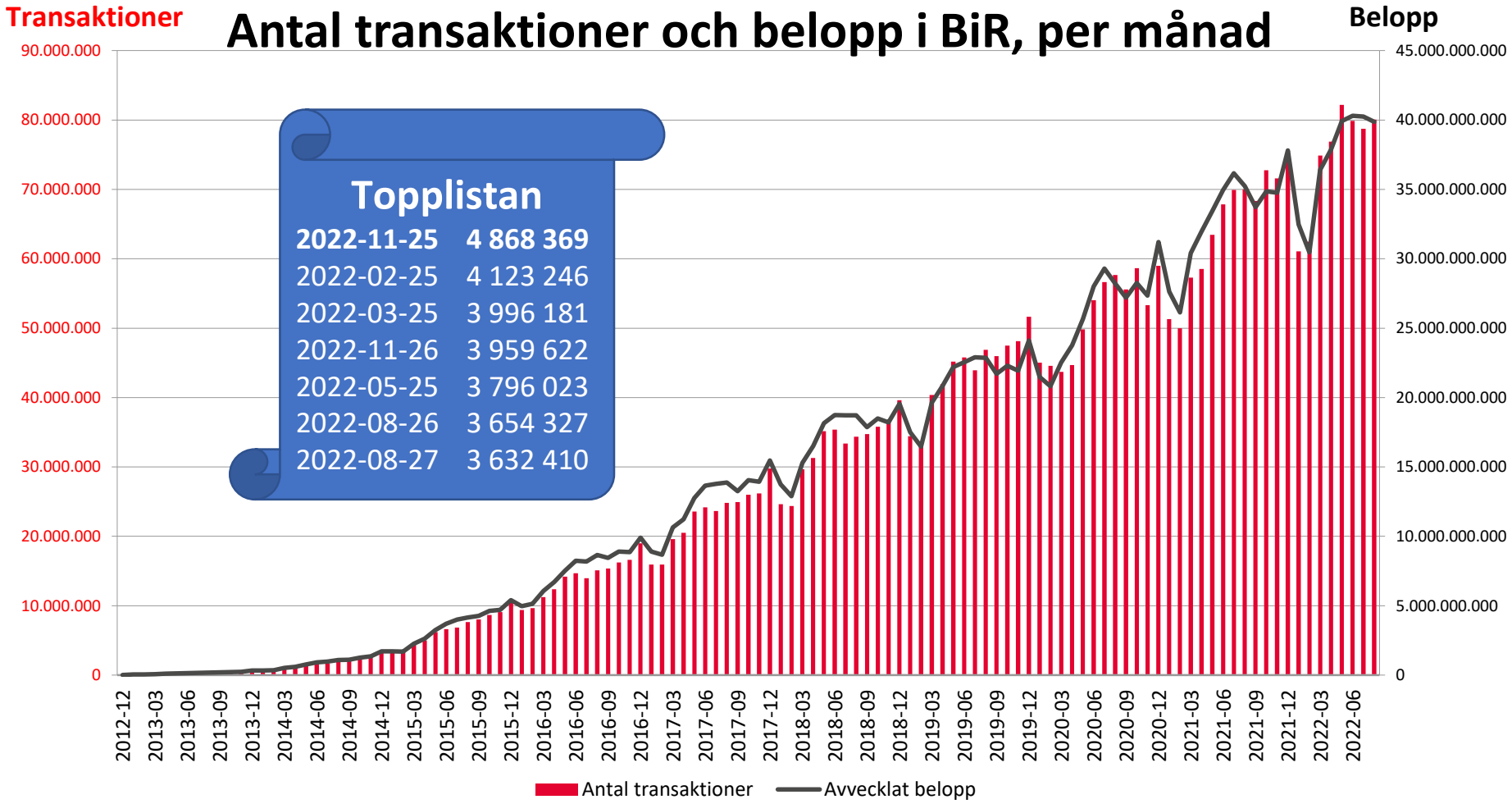
Transaktioner
Antal transaktioner och belopp i BiR, per månad
Belopp
90.000.000
80.000.000
70.000.000
60.000.000
50.000.000
40.000.000
30.000.000
20.000.000
10.000.000
0
45.000.000.000
40.000.000.000
35.000.000.000
30.000.000.000
25.000.000.000
20.000.000.000
15.000.000.000
10.000.000.000
5.000.000.000
0
Topplistan
2022-11-25 4 868 369
2022-02-25 4 123 246
2022-03-25 3 996 181
2022-11-26 3 959 622
2022-05-25 3 796 023
2022-08-26 3 654 327
2022-08-27 3 632 410
2012-12
2013-03
2013-06
2013-09
2013-12
2014-03
2014-06
2014-09
2014-12
2015-03
2015-06
2015-09
2015-12
2016-03
2016-06
2016-09
2016-12
2017-03
2017-06
2017-09
2017-12
2018-03
2018-06
2018-09
2018-12
2019-03
2019-06
2019-09
2019-12
2020-03
2020-06
2020-09
2020-12
2021-03
2021-06
2021-09
2021-12
2022-03
2022-06
Antal transaktioner
Avvecklat belopp

Betalningar och belopp per timme

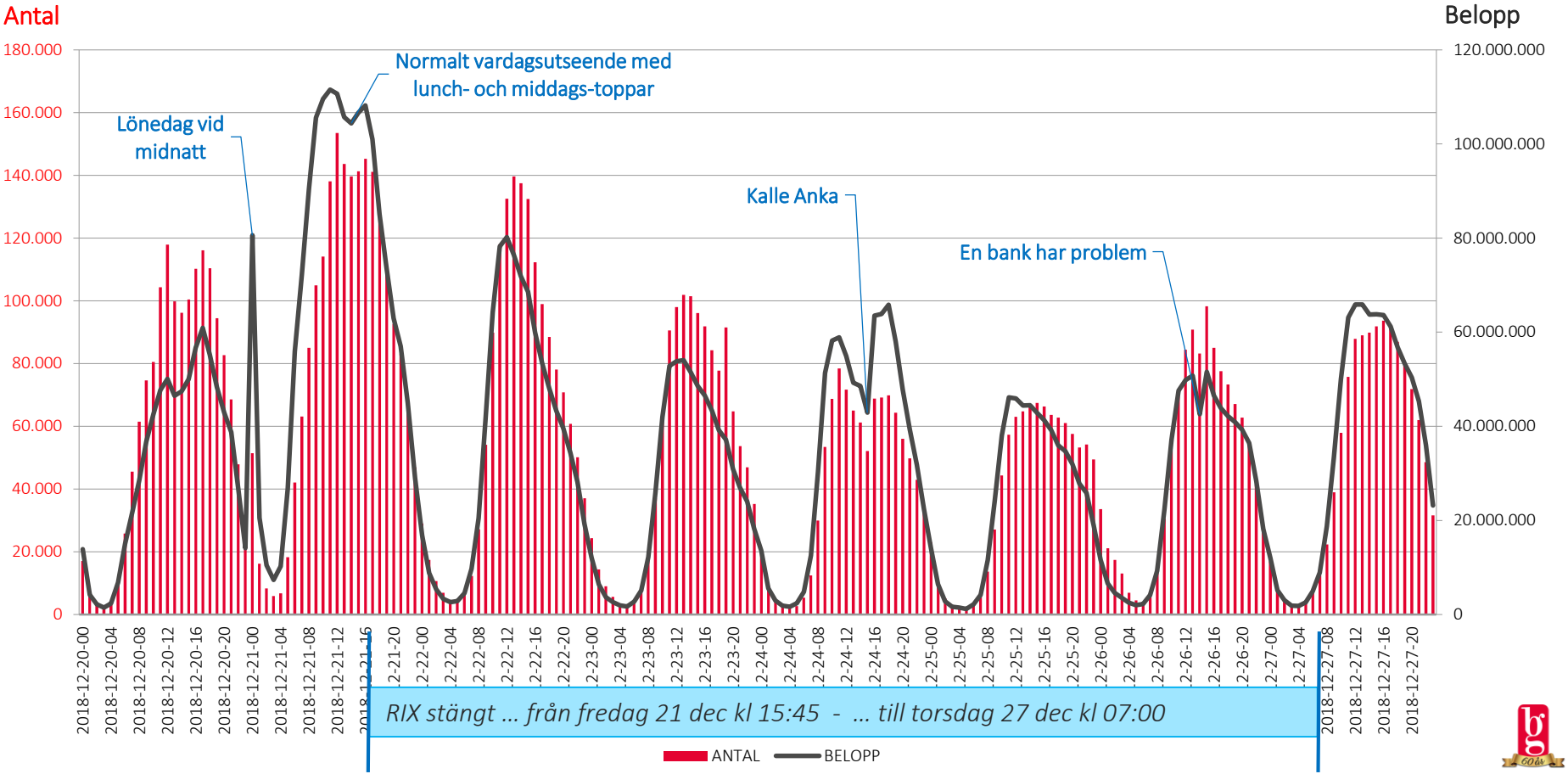

Avsatt likviditet – och användning

"Black Friday"
fredag kl.15:45 –
måndag kl.07:15

Bank	Funding
A	5 000 000 kr
B	5 000 000 kr
C	50 000 000 kr
D	10 000 000 kr
E	50 000 000 kr
F	90 000 000 kr
G	45 000 000 kr
H	30 000 000 kr
I	5 000 000 kr
J	6 000 000 kr
K	5 000 000 kr
L	5 000 000 kr

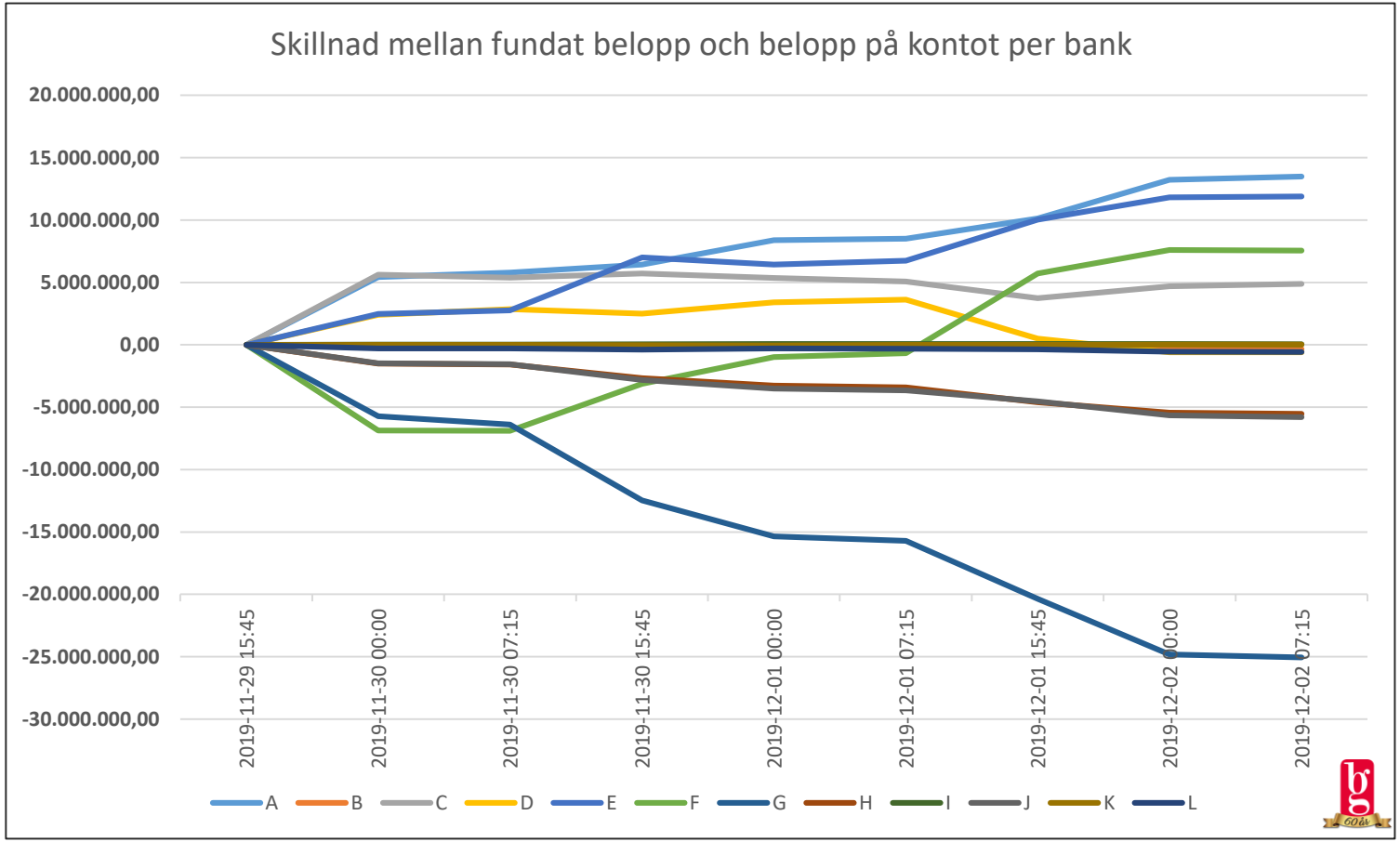

Informationsklass: Känslig

Europeisk utveckling

- Faster Payment (Vocalink, UK, 2008)
- Express Elexir (KIR, Polen, 2012)
- BiR (Bankgirot, Sverige, 2012)
- Straxclearing (Nets, Danmark, 2014)
- SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst rulebook nov 2016 – nov 2017)
- RT1 (EBA Clearing, SEPA, nov 2017), mfl. …

- TIPS (TARGET Instant Payment Settlement - ECB Eurosystem, nov 2018)
  - ett centralbanksalternativ enligt SCT Inst rulebook.

Informationsklass: Känslig

TARGET Instant Payment Settlement

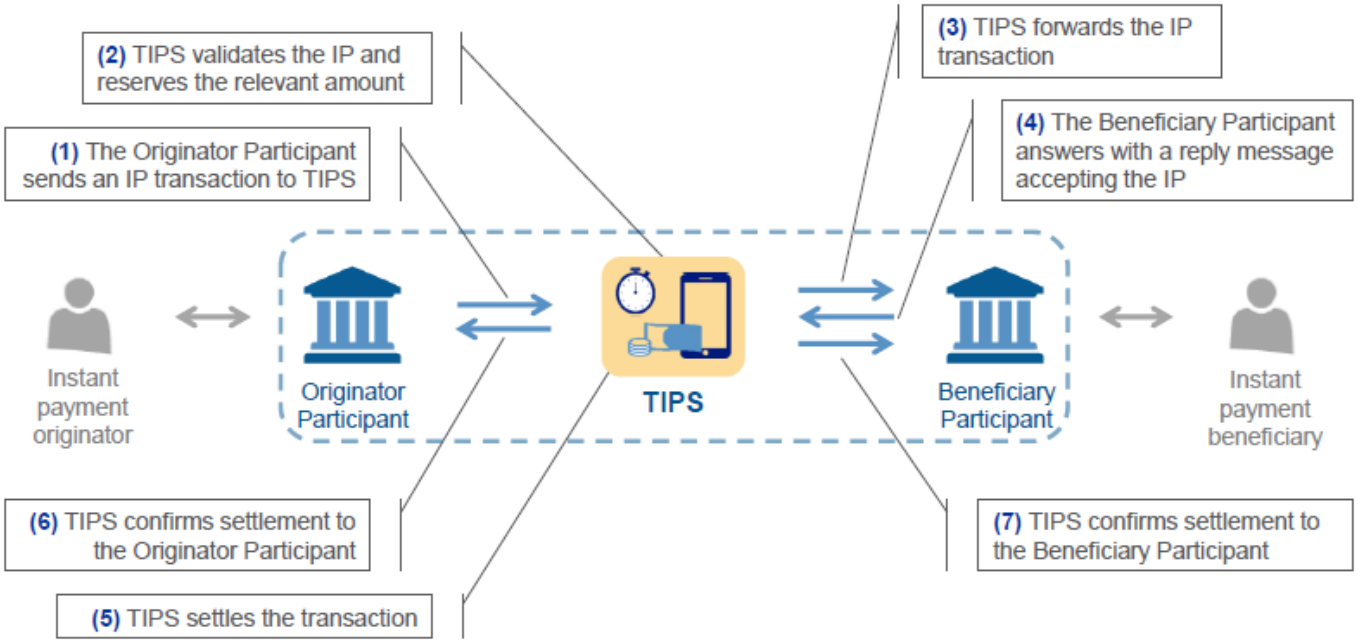

Liquidity in TIPS is injected/withdrawn typically from RTGS accounts

TIPS
byggt enligt
SCT Inst Rulebook
(SEPA Instant Credit Transfer)

= för EUR
(2018 -)

Riksbanken tycker …

”När det gäller momentan avveckling av betalningar i centralbanks-pengar så är det en tjänst som nu efterfrågas och där tekniken finns tillgänglig. Av effektivitetsskäl bör Riksbanken därför säkerställa att den levereras.”

”*Jag är därför av åsikten att vi snarast bör besluta att erbjuda* ***momentan avveckling av betalningar i centralbankspengar***.”

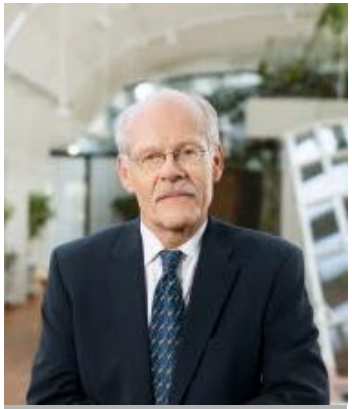

”Som jag nämnde tidigare analyserar vi på Riksbanken just nu om infrastrukturen för detta behöver finnas inom Sveriges gränser. Stordriftsfördelar talar för **samlokalisering med ECB:s system TIPS**.”

- *Riksbankschef Stefan Ingves, 4 juni 2018, tal vid Handelshögskolan Stockholm*

Informationsklass: Känslig

Bankgirots anhållan om centralbankskonton

- Den 31 oktober 2018 skickade Bankgirot en anhållan till Riksbanken om att får klassificera de avvecklingskonton som används i BiR som centralbankskonton. Med ett sådant beslut skulle BiR kunna betraktas som en integrerad del av RIX-systemet. Det motsvarar det arrangemang som Euroclear har med Riksbanken.
- Riksbanken svarade 19 november att de behöver analysera detta utifrån flera principer (dvs som en del av sin utredning om TIPS).

- Den 4 juni 2019 beslutade Riksbankens direktion att ”Riksbanken ska tillhandahålla en avvecklingstjänst för omedelbara betalningar för den svenska kronan via TIPS”.
- Bankgirots anhållan … ”ligger inte i linje med den modell som Riksbanken förordar. Riksbanken beslutar därför att avslå Bankgirots anhållan”, meddelande Riksbanken den 18 juni 2019.

Informationsklass: Känslig

Riksbanken har initierat sin förändring

- Riksbanken har avtalat med Eurosystem (ECB) om att använda TIPS-systemet för svenska kronor (SEK)
- Riksbanken sätter upp en ny ”gren” i RIX-systemet – RIX-INST
- Riksbankens avvecklingssystem RIX kommer då att bestå av:
  - **RIX-RTGS** för stora betalningar (bankdagar 07:00 – 18:00)
  - **RIX-INST** för styckvisa omedelbara betalningar (24/7/365)

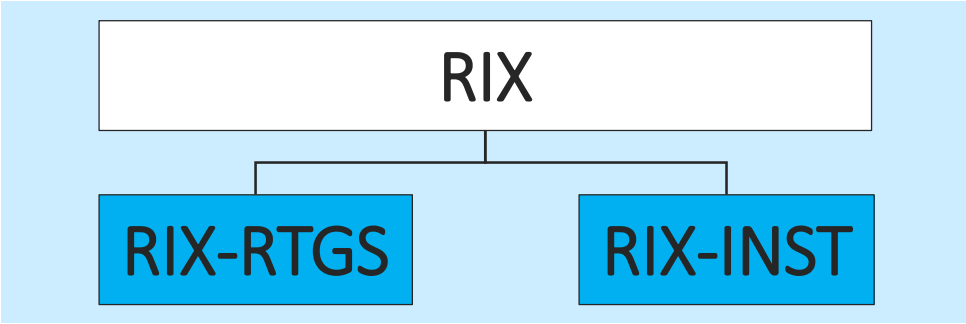

Informationsklass: Känslig

Hur ser framtiden ut utan BiR?

- **BiR Avvecklingstjänst** med avvecklingskonton utanför RIX kommer inte att tillåtas när RIX-INST kan erbjudas av Riksbanken, pga kravet på avveckling i centralbankspengar.
- Riksbanken är angelägen om att Swish-betalningarna inte påverkas negativt vid övergången till RIX-INST. Riksbanken uppmanar Bankgirot att fortsätta leverera BiR till dess omläggningen är klar.
- Den framtida lösningen har beslutats av Riksbanken, bankerna, GetSwish AB och P27, inom ramen för Riksbankens projekt RIX-INST.

Informationsklass: Känslig

Aktörerna i dagens lösning för Swish

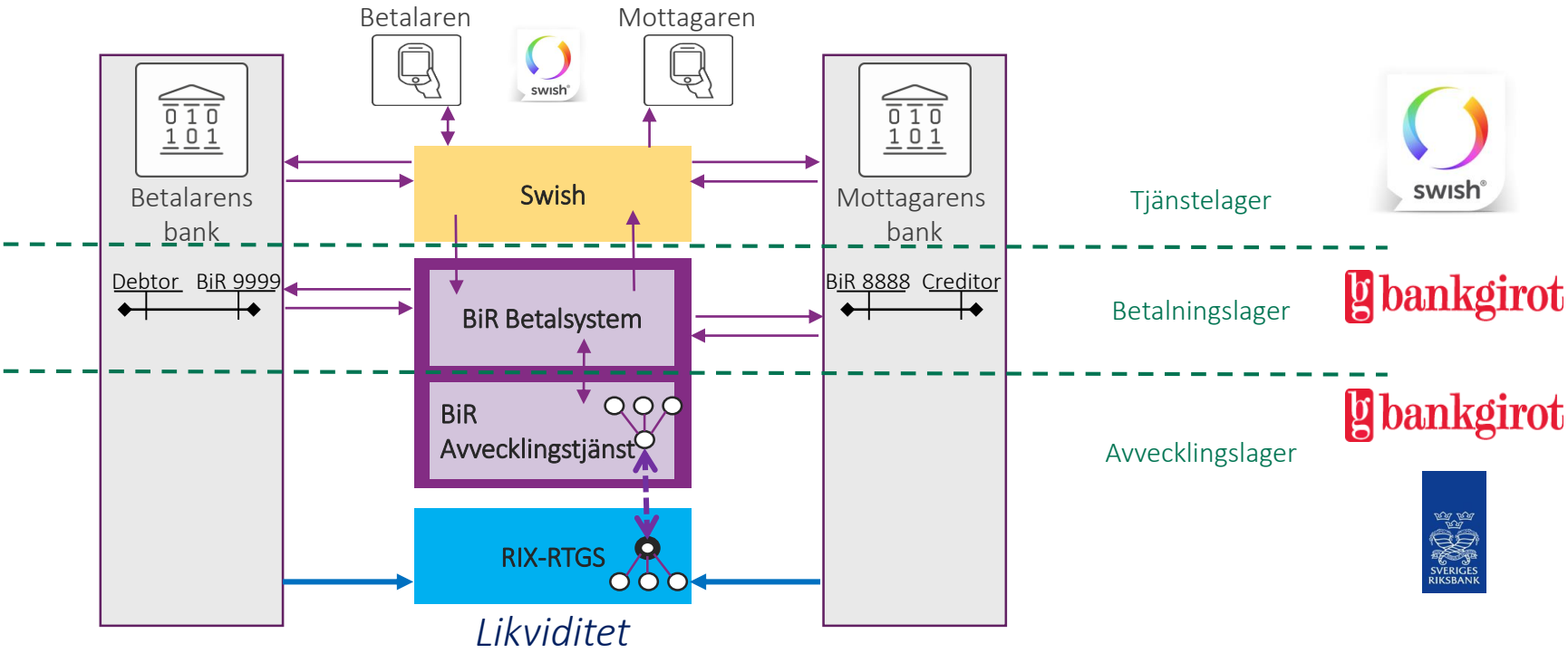

Framtida lösning för Swish (alternativ)

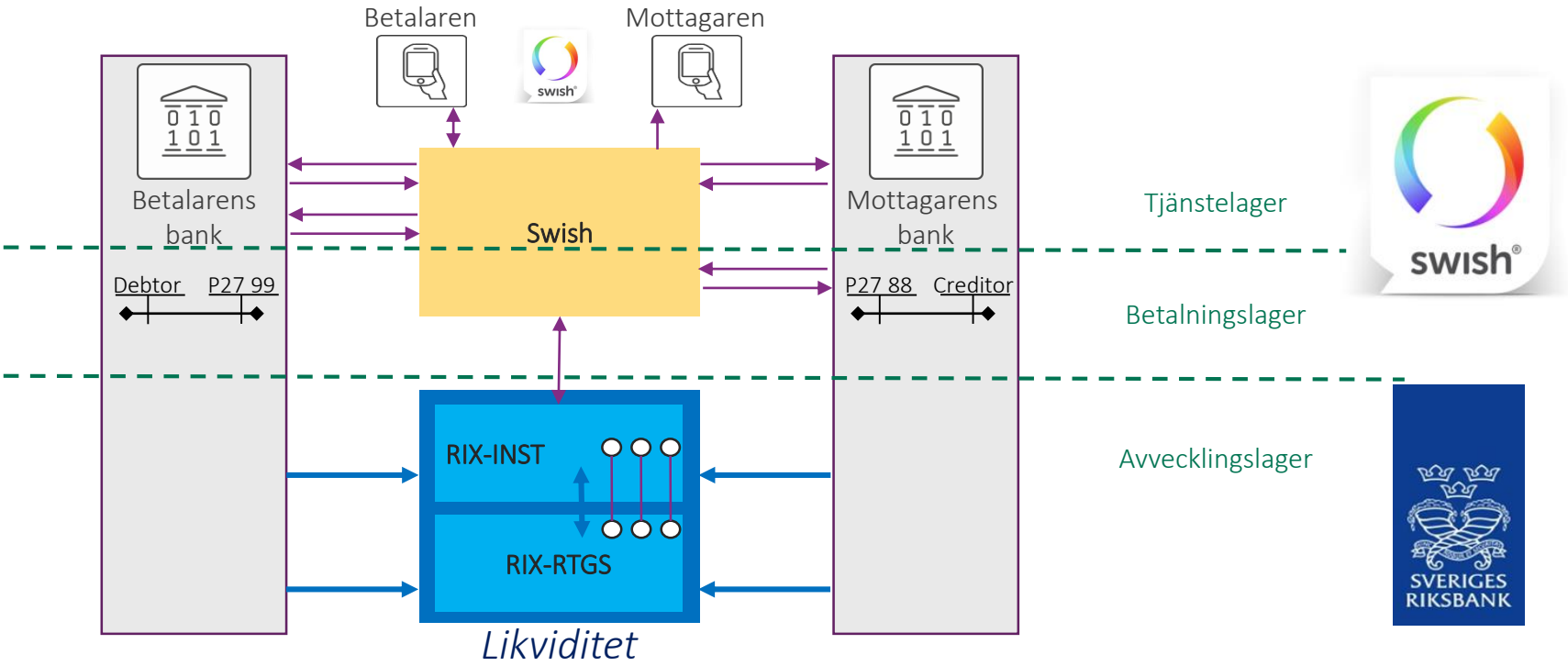

Vi ska tillsammans…

- genomföra en omläggningen till ett nytt betalsystem och en ny avvecklingstjänst …
- och samtidigt stänga ett fungerande betalsystem och avvecklingstjänst
- under produktion, 24/7/365,
- med 12 deltagande banker, Bankgirot, Riksbanken och Getswish AB
- i en tjänst som används av nästan 8 miljoner användare.
- Utan att äventyra tjänstens stabilitet!

Informationsklass: Känslig

Settlement gateway möjliggör omläggningen

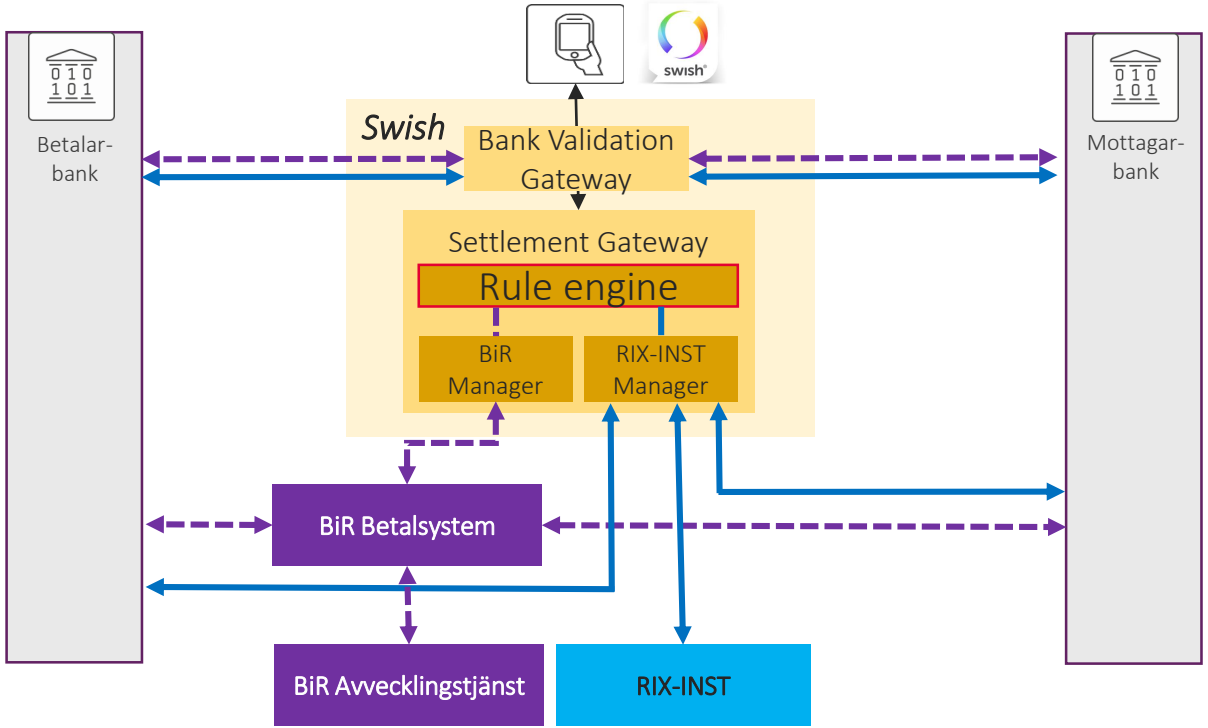

Omläggningen av Swish-betalningar kräver två parallella betalsystem.

Alla banker måste vara kvar i BiR till *sista transaktion*, för att kunna ta emot betalningar från den bank som inte helt lämnat BiR.

Informationsklass: Känslig

Settlement gateway möjliggör omläggningen

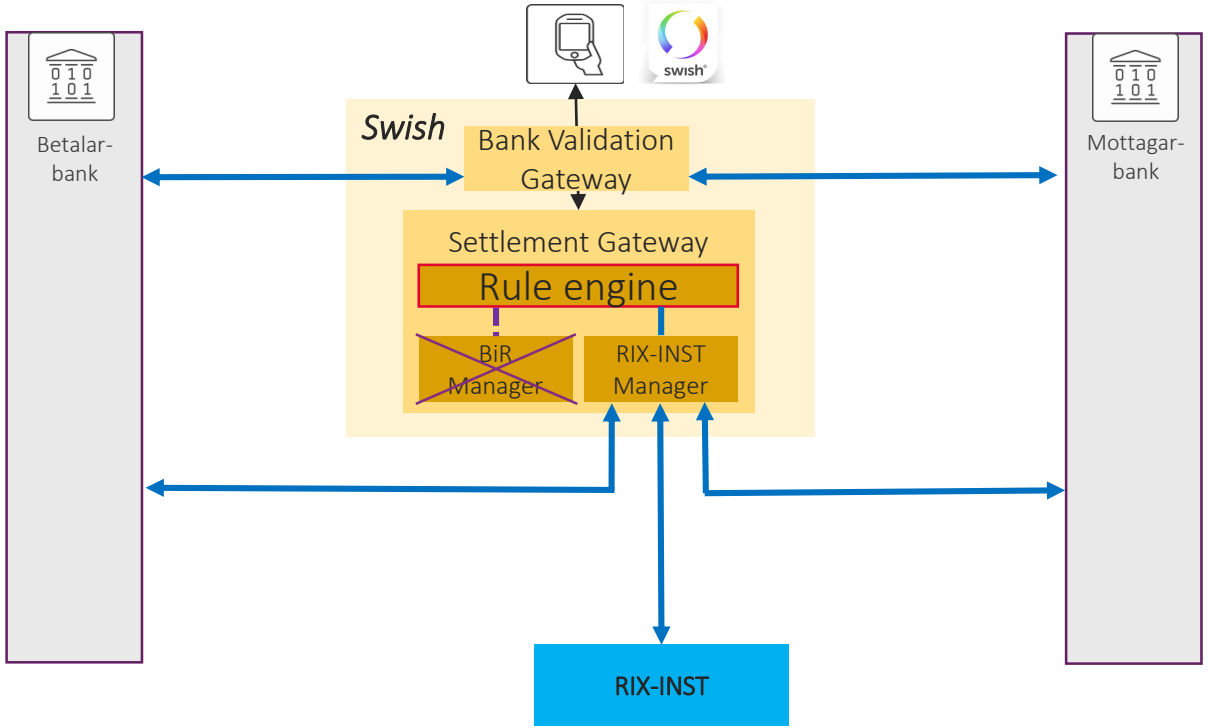

Omläggningen av Swish-betalningar kräver två parallella betalsystem.

Alla banker måste vara kvar i BiR till *sista transaktion*, för att kunna ta emot betalningar från den bank som inte helt lämnat BiR.

Informationsklass: Känslig

Tidplan BiR produktavveckling

Tidplanen bygger på den av Riksbanken och Getswish framtagna planen för omläggningen till RIX-INST SIP

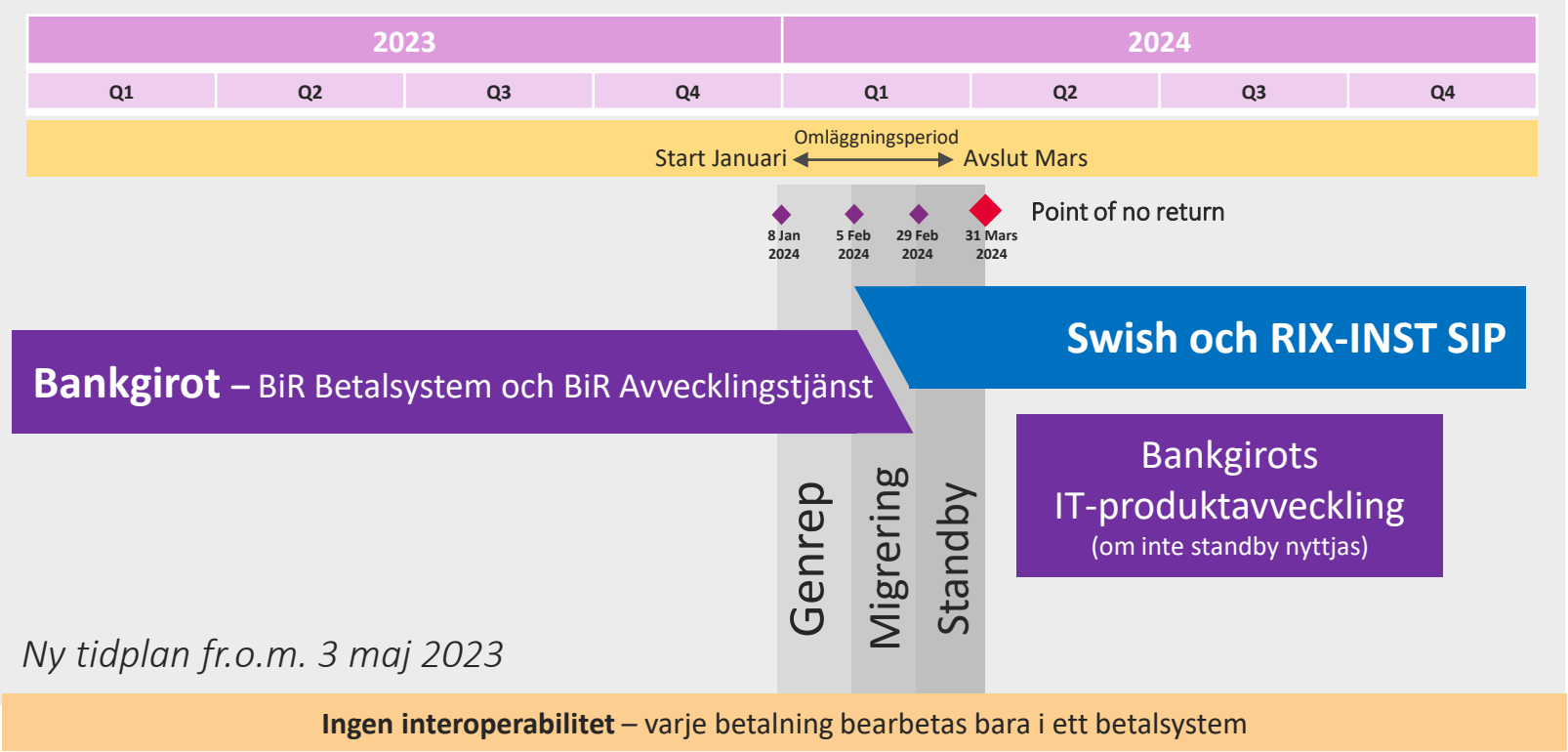

Informationsklass: Känslig

Målsättning för BiR produktavveckling

Bankgirot ska upprätthålla ett
stabilt BiR Betalsystem till sista transaktion
och
för Bankgirot och deltagarna möjliggöra en
kostnadseffektiv produktavveckling efter sista transaktion.

Informationsklass: Känslig

www.bankgirot.se

bankgirot

Informationsklass: Öppen